

Przepisy dyscyplinarne Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP

Tekst ujednolicony przyjęty uchwałą Rady Synodalnej 15/2015 z 13 listopada 2015 r.

Dział I PRZEPISY OGÓLNE

§ 1

1. Przepisy niniejsze regulują sposób postępowania w sprawach dyscyplinarnych dotyczących członków Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP.
2. Użyte w poniższych przepisach określenia lub skróty oznaczają:
  - 1) „ZPW” – Zasadnicze Prawo Wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 października 1996 r. z późniejszymi zmianami;
  - 2) „Przepisy” – niniejsze Przepisy Dyscyplinarne Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP.
3. O zachowaniu terminów, o których mowa w poniższych przepisach decyduje data nadania przesyłki listem poleconym albo data jej osobistego złożenia u adresata, chyba że co innego wyraźnie wynika z kontekstu.

§ 2

1. Podjęcie środków dyscyplinujących winna poprzedzić rozmowa wyjaśniająca przeprowadzona przez władzę nadzorującą z osobą, wobec której stawiany jest zarzut popełnienia wykroczenia dyscyplinarnego.
2. Postępowanie dyscyplinarne składa się z dwóch części: postępowania przygotowawczego i postępowania sądowego.

Dział II NADZÓR I ŚRODKI DYSCYPLINUJĄCE

§ 3

1. Władza nadzorująca jest uprawniona i zobowiązana do stosowania środków dyscyplinujących wobec osób popełniających wykroczenia dyscyplinarne.
2. Środkami dyscyplinującymi są:
  - 1/ pouczenie
  - 2/ upomnienie
  - 3/ nagana
  - 4/ szczególny nadzór w wyznaczonym okresie, nie dłuższym niż 3 lata
  - 5/ skierowanie wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.
3. Osobie, wobec której zastosowano środek dyscyplinujący, służy prawo odwołania do władzy nadrzędnej w stosunku do tej, która środek zastosowała, w terminie 14 dni od daty powiadomienia o zastosowanym środku wraz z uzasadnieniem. Zawiadomienie następuje nie później, niż w terminie 14 dni od daty zastosowania środka.
4. Władza nadzorująca rozpatruje odwołanie niezwłocznie, nie później jednak, niż w terminie 3 miesięcy od daty jego wpłynięcia. Niniejsze postanowienie nie dotyczy Synodu Kościoła lub Synodu Diecezji, który odwołanie rozpatruje na najbliższej sesji. Decyzja ta jest ostateczna.
5. Nadzór oraz środki dyscyplinujące wobec organów kolegialnych uregulowane są w odrębnych przepisach.

Dział III POSTĘPOWANIE DYSCYPLINARNE

Rozdział I RZECZNIK DYSCYPLINARNY

§ 4

1. Synod Kościoła na wniosek Konsystorza powołuje czterech Rzeczników Dyscyplinarnych. Rzecznikiem Dyscyplinarnym może zostać osoba o nieposzlakowanej opinii co do niezawisłości, kompetencji i poczucia sprawiedliwości, nie karana sądownie i dyscyplinarnie
2. Wśród wybranych Rzeczników przynajmniej jeden powinien posiadać wykształcenie wyższe prawnicze oraz co najmniej jeden być duchownym.
3. Rzecznicy dyscyplinarni powoływani są na wspólną, pięcioletnią kadencję. O ile kadencja Rzecznika Dyscyplinarnego kończy się w czasie prowadzonego przez niego postępowania dyscyplinarnego, zobowiązany on jest prowadzić je do zakończenia w danym etapie lub instancji.
4. Na wspólny wniosek Konsystorza i Rady Synodalnej Synod Kościoła może odwołać Rzecznika Dyscyplinarnego ustanawiając do końca kadencji innego Rzecznika.
5. Kadencja Rzecznika Dyscyplinarnego wygasa z mocy prawa, jeżeli orzeczono wobec niego karę w postępowaniu sądowym lub dyscyplinarnym. W takim przypadku § 4 ust. 3 zdanie drugie Przepisów nie stosuje się.

§ 5

1. Rzecznik Dyscyplinarny w wykonywaniu swojej funkcji jest niezależny.
2. Rzecznikowi Dyscyplinarnemu w związku z prowadzonym przez niego postępowaniem przysługuje zwrot kosztów podróży, noclegów oraz ekspertyz lub opinii zamawianych u specjalistów. Ekspertyzy lub opinie zamawiane są po zatwierdzeniu ich kosztów przez organ decydujący o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, chyba że sprawa jest niecierpiąca zwłoki. Zestawienie kosztów dołączane jest do pisma kończącego etap postępowania lub jego instancję.
3. Szczegółowy tryb pracy Rzecznika Dyscyplinarnego, a także prawa i obowiązki oskarżonego oraz prawa i obowiązki organów Kościoła w toku postępowania przygotowawczego, określa Regulamin Rzecznika Dyscyplinarnego, przyjęty przez Radę Synodalną na wniosek Konsystorza.

Rozdział II POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE

§ 6

1. Wniosek o wszczęcie postępowania w stosunku do duchownych oraz świeckich składać może Synod Kościoła, Biskup Kościoła, Konsystorz, właściwy Biskup Diecezjalny, właściwa Rada Diecezjalna.
2. Decyzję o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego podejmuje Biskup Kościoła, Konsystorz lub Synod Kościoła.
3. Postępowanie przygotowawcze prowadzi Rzecznik Dyscyplinarny wyłoniony w drodze losowania przeprowadzonego przez Radę Synodalną z grona aktualnie urzędujących Rzeczników.
4. W uzasadnionych przypadkach Rada Synodalna może wyznaczyć większą liczbę rzeczników lub zrezygnować z przeprowadzania losowania.

§ 7

Członek Synodu Kościoła, którego dotyczy postępowanie dyscyplinarne, jest wyłączony z podejmowania wszelkich uchwał dotyczących tego postępowania.

§ 8

1. Po wydaniu decyzji o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego dotychczas zgromadzone w sprawie dokumenty przekazuje się właściwemu Rzecznikowi Dyscyplinarnemu.

2. Rzecznik Dyscyplinarny prowadzi postępowanie wyjaśniające i - o ile nie znajdzie podstaw do wniesienia aktu oskarżenia - składa raport z prowadzonego postępowania dla organu decydującego o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, dołączając do niego wszelkie dokumenty zgromadzone w sprawie. Raport składany jest w terminie sześciu miesięcy od daty otrzymania przez Rzecznika dokumentów, o których mowa w § 8 ust. 1 Przepisów.
3. W oparciu o raport organ decydujący o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego może w terminie miesiąca od jego otrzymania umorzyć postępowanie dyscyplinarne jeżeli uzna, iż do deliktu dyscyplinarnego nie doszło albo jego szkodliwość jest znikoma. O decyzji o umorzeniu postępowania powiadamiany jest niezwłocznie organ wnioskujący o wszczęcie postępowania, który może tę decyzję zaskarżyć. Umorzenie postępowania nie stoi na przeszkodzie zastosowaniu środków dyscyplinujących.
4. Jeżeli o umorzeniu postępowania decydował Konsystorz lub Biskup Kościoła, na decyzję o umorzeniu postępowania służy odwołanie do Synodu Kościoła. Jeżeli o umorzeniu postępowania decydował Synod Kościoła, na decyzję o umorzeniu służy wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy kierowany do Synodu Kościoła.
5. Odwołanie lub wniosek, o którym mowa w § 8 ust. 4 Przepisów składa się w terminie dwóch miesięcy od daty powiadomienia o decyzji o umorzeniu postępowania.

§ 9

1. Rzecznik Dyscyplinarny, który w wyniku prowadzonego postępowania znajdzie podstawy do złożenia aktu oskarżenia, po jego złożeniu do właściwego sądu pełni funkcję oskarżyciela przez całe postępowanie sądowe.
2. Obligatoryjne elementy aktu oskarżenia oraz sposób jego wnoszenia uregulowane są w Regulaminie Rzecznika Dyscyplinarnego.

Rozdział III SĄDY DYSCYPLINARNE, SĘDZIOWIE DYSCYPLINARNI

§ 10

1. Ustanawia się Sąd Dyscyplinarny I Instancji oraz Sąd Dyscyplinarny Odwoławczy.
2. Akt oskarżenia składa się do Sądu Dyscyplinarnego I Instancji. Od wyroku Sądu Dyscyplinarnego I instancji służy apelacja do Sądu Dyscyplinarnego Odwoławczego, składana za pośrednictwem Biskupa Kościoła.
3. Postępowanie kończy się prawomocnym orzeczeniem od którego możliwa jest jedynie nadzwyczajna skarga kasacyjna na warunkach określonych w niniejszych przepisach.

§ 11

1. Synod Kościoła wybiera 12 sędziów dyscyplinarnych spośród kandydatur zgłaszanych zgodnie z następującymi zasadami:
  - 1) każda Diecezja zgłasza za pośrednictwem Rady Diecezjalnej po dwie kandydatury. Typowania kandydatów dokonują Synody Diecezjalne;
  - 2) Konsystorz, Rada Synodalna i Konferencja Biskupów mogą zgłosić po dwóch kandydatów, przy czym kandydaci nie muszą być członkami zgłaszających ich gremiów;
  - 3) Synod Kościoła zgłasza dowolną liczbę kandydatów,
2. Kandydat na sędziego dyscyplinarnego musi posiadać predyspozycje do wykonywania tej funkcji tj. dawać świadectwo poczucia sprawiedliwości i być aktywnym członkiem Kościoła i osobą nieskazitelnego charakteru. Zgoda na kandydowanie następuje na piśmie i stanowi potwierdzenie świadomości odpowiedzialności wynikającej z ewentualnego wyboru.
3. Na skutek dokonanego wyboru Rada Synodalna sporządza alfabetyczną listę sędziów dyscyplinarnych Kościoła.
4. Sędzia dyscyplinarny jest w wykonywaniu swojej funkcji niezawisły i podlega tylko przepisom. Nie wolno udzielać sędziemu dyscyplinarnemu jakichkolwiek wytycznych ani instrukcji w kwestii orzekania. Takie zachowanie stanowi delikt dyscyplinarny.

§ 12

1. Sąd Dyscyplinarny I Instancji orzeka w składzie trzyosobowym, losowanym przez Radę Synodalną z listy sędziów dyscyplinarnych Kościoła, po wniesieniu aktu oskarżenia. W składzie nie może być sędziów powiązanych z oskarżonym i pozostających z nim w związkach, które mogą budzić wątpliwości co do jego obiektywizmu.
2. Sąd Dyscyplinarny Odwoławczy orzeka w składzie trzyosobowym, losowanym przez Radę Synodalną z listy sędziów dyscyplinarnych Kościoła, którzy nie orzekali w pierwszej instancji. W składzie nie może być sędziów powiązanych z oskarżonym i pozostających z nim w związkach, które mogą budzić wątpliwości co do jego obiektywizmu.
3. Wyniki losowania są podawane do wiadomości Konsystorza, Rzecznika Dyscyplinarnego, organu wnioskującego o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego oraz wybranego sędziego. Sędzia ma 7 dni od powiadomienia o wyborze na wyłączenie się ze składu z uzasadnionych przyczyn, wskazanych na piśmie Radzie Synodalnej, która w takim przypadku dokona losowania uzupełniającego.

§ 13

1. Sędziowie tworzący skład Sądu Dyscyplinarnego I Instancji ze swojego grona wybierają Przewodniczącego Składu, który organizuje pracę Sądu za pośrednictwem Kancelarii Konsystorza.
2. Sędziom przysługuje zwrot kosztów przejazdu i noclegu

§ 14

1. W przypadku gdy obwinionym jest Biskup Kościoła, Biskup Diecezji, członek Konsystorza lub członek Rady Synodalnej odwołanie od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego I Instancji rozpatruje Synod Kościoła.
2. Sędziami Referentami, są wówczas sędziowie wylosowani z listy sędziów dyscyplinarnych Kościoła przez Radę Synodalną, a jeżeli obwinionym jest Prezes Synodu Kościoła lub członek Rady Synodalnej – przez Konsystorz.

Rozdział IV POSTĘPOWANIE SĄDOWE

§ 15

1. Oskarżony ma prawo po skierowaniu aktu oskarżenia zapoznać się z aktami sprawy, w tym dokonywać odpisów i wypisów oraz otrzymywać poświadczoną za zgodność kopie.
2. Oskarżony ma prawo ustanowić obrońcę, którym może być tylko członek Kościoła posiadający pełnię praw wyborczych.
3. Wyznaczenie obrońcy jest obligatoryjne, o ile Rzecznik Dyscyplinarny wnioskuje o pozbawienie oskarżonego prawa sprawowania przez niego urzędu duchownego na stałe. W przypadku niewyznaczenia obrońcy z wyboru, obrońcę z urzędu wyznacza Biskup Kościoła po zasięgnięciu opinii Prezesa Synodu Kościoła, a jeżeli oskarżonym jest Biskup Kościoła – Prezes Synodu samodzielnie.

§ 16

1. Sąd Dyscyplinarny I Instancji przeprowadza dowody zgłoszone w akcie oskarżenia oraz dowody zgłoszone przez oskarżonego. Zaniechanie przeprowadzenia dowodu może nastąpić w przypadku niemożliwych do przewyciężenia trudności lub jeżeli zgłaszany dowód w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania.
2. Sąd Dyscyplinarny I Instancji przeprowadza dowody na rozprawie. W wyjątkowych sytuacjach dowód może zostać przeprowadzony przez sędziego delegowanego ze składu.
3. Z każdej czynności procesowej sporządza się protokół podpisywany przez Przewodniczącego Składu oraz protokolanta albo sędziego delegowanego.

§ 17

1. Po zamknięciu ostatniej rozprawy Sąd Dyscyplinarny I Instancji odbywa naradę nad orzeczeniem. Wydanie orzeczenia odbywa się po oddaniu głosu przez każdego z sędziów wg starszeństwa, przy czym jako pierwszy oddaje głos sędzia najmłodszy.
2. Sąd Dyscyplinarny I Instancji po naradzie sporządza pisemną sentencję orzeczenia.
3. Orzeczenie jest ogłaszane niezwłocznie.
4. Ogłoszenie orzeczenia może zostać odroczone w sprawie szczególnie zawilej. Termin odroczenia nie może przekraczać 14 dni.

§ 18

1. Od wyroku Sądu Dyscyplinarnego I Instancji służy apelacja.
2. Prawo złożenia apelacji służy ukaranemu oraz organowi wnioskującemu o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, w terminie 14 dni od daty otrzymania pisemnego orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia składa się w terminie 7 dni od daty ogłoszenia orzeczenia. Pisemne uzasadnienie powinno zostać sporządzone w terminie miesiąca od wpłynięcia wniosku.
3. W apelacji należy wskazać zarzuty stawiane rozstrzygnięciu oraz uzasadnić je. Apelację składa się na piśmie. Podpisuje ją ukarany lub jego obrońca albo przewodniczący organu wnioskującego o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

§ 19

1. W postępowaniu przed Sądem Dyscyplinarnym Odwoławczym Sędziowie Referenci na wyznaczonej rozprawie przedstawiają zwięźle stan sprawy, treść wydanego w sprawie orzeczenia oraz zarzuty i uzasadnienie apelacji. Do postępowania przed Sądem Dyscyplinarnym Odwoławczym przepisy § § 15 – 17 stosuje się odpowiednio, przy czym Sąd przeprowadza dowody ponownie tylko w wyjątkowych wypadkach.
2. Sąd Dyscyplinarny Odwoławczy przeprowadzi nowy dowód, nie zgłoszony uprzednio, o ile zgłaszający dowód wykaże, że nie mógł zgłosić go w postępowaniu przed Sądem Dyscyplinarnym I Instancji lub zgłoszenie go nie było uzasadnione.
3. Sąd Dyscyplinarny Odwoławczy sporządza pisemne uzasadnienie orzeczenia na wniosek. § 18 ust. 2 zdanie drugie i trzecie stosuje się odpowiednio, przy czym termin na sporządzenie pisemnego uzasadnienia wynosi 2 miesiące.

§ 20

Niezaskarżone orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego I Instancji i orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Odwoławczego są ostateczne i podlegają wykonaniu niezwłocznie po ich uprawomocnieniu. Klauzulę wykonalności orzeczeniu nadaje Konsystorz. Odpis orzeczenia przekazywany jest organowi wnioskującemu o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego i ukaranemu w terminie 14 dni od uprawomocnienia się orzeczenia.

Rozdział V

KARY DYSCYPLINARNE, ZATARCIE SKAZANIA

§ 21

1. Sąd Dyscyplinarny może wymierzyć inną karę, niż wnioskowana w akcie oskarżenia. Orzeczone kary dyscyplinarne są wpisywane do akt osobowych.
2. W stosunku do duchownych możliwe jest wymierzenie następujących kar dyscyplinarnych:
  - a/ upomnienie;
  - b/ nagana;
  - c/ kara pieniężna w wysokości nie wyższej, niż trzymiesięczny dochód z pełnionej służby w Kościele lub z nadania kościelnego,
  - d/ przeniesienie na inne stanowisko bez zwrotu kosztów przeniesienia, połączone z możliwością utraty dotychczas wykonywanej funkcji; w stosunku do biskupów pozbawienie posiadanego stanowiska nie stoi na przeszkodzie zachowaniu tytułu,

- e/ zawieszenie praw uzyskanych ze zdania drugiego egzaminu kościelnego na okres do trzech lat
  - f/ zawieszenie w służbie na okres do trzech lat bez prawa do zachowania dotychczasowego miejsca pracy i do korzystania w tym okresie z funduszu socjalnego; okres zawieszenia nie jest liczony do stażu w funduszu,
  - g/ dożywotnie pozbawienie prawa sprawowania urzędu wraz z określeniem skutków w sferze korzystania z funduszu socjalnego.
3. W stosunku do osób świeckich mogą być orzeczone następujące kary:
    - a/ upomnienie,
    - b/ nagana
    - c/ pozbawienie piastowania mandatu we władzach Kościoła z utratą biernego prawa wyborczego na okres do trzech lat,
    - d/ dożywotnie pozbawienie biernego prawa wyborczego,
    - e/ dożywotnie pozbawienie czynnego i biernego prawa wyborczego.
  4. Orzeczone kary można stosować łącznie.
  5. O prawomocnym orzeczeniu informowana jest odpowiednia władza kościelna, której podlega ukarany.

§ 22

1. Orzeczone nie dożywotnie kary dyscyplinarne mogą zostać uznane za niebyłe (zatarłe) na wniosek ukaranego po upływie:
  - a/ trzech lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia wymierzającego karę upomnienia lub nagany,
  - b/ pięciu lat od odbycia kary przeniesienia na inne stanowisko przez duchownego lub pozbawienia piastowania mandatu przez osobę świecką,o ile w tym okresie nie zostanie wobec ukaranego wszczęte inne postępowanie dyscyplinarne lub zastosowane środki dyscyplinujące.
2. Zatarcie kary z urzędu nastąpi – przy spełnieniu przesłanek opisanych w § 22 ust. 1 Przepisów po upływie roku od wskazanych tam terminów.
3. Wraz z zatarciem skazania ulegają wykreśleniu wszelkie wpisy o karach podlegających zatarciu, a akta postępowania dyscyplinarnego zostają utajnione.

Rozdział VI SKARGA KASACYJNA

§ 23

1. Ukarany oraz organ wnioskujący o przeprowadzenie postępowania dyscyplinarnego może wnieść skargę kasacyjną od prawomocnego orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Odwoławczego w terminie 30 dni od otrzymania pisemnego uzasadnienia wyroku. Skargę składa się do Biskupa Kościoła, który wraz z Konsystorzem i Radą Synodalną ocenia, czy zostały spełnione przesłanki do jej wniesienia w terminie 30 dni od wpłynięcia skargi. Przy tej ocenie Biskup może także zasięgnąć opinii Komisji Prawnej Synodu.
2. Podstawą skargi kasacyjnej może być:
  - a/ istotne naruszenie prawa do obrony,
  - b/ oczywiste i rażące naruszenie przepisów prawa materialnego lub przepisów postępowania, o ile miało ono wpływ na treść rozstrzygnięcia,
  - c/ zastosowanie kary nieprzewidzianej w Przepisach.
3. Skarga kasacyjna jest rozpoznawana przez Synod Kościoła na najbliższej Sesji. Ukarany i jego obrońca ma prawo być obecny przy rozpoznawaniu skargi.
4. Synodu uchwałą podjętą w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej oddala skargę albo uchyla wyrok Sądu Dyscyplinarnego Odwoławczego i przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania z odpowiednimi wskazaniem co do kierunku orzekania.
5. Orzeczenie Synodu Kościoła działającego jako Sąd Dyscyplinarny jest ostateczne.

Dział IV
Postanowienia końcowe

§ 24

Postępowanie dyscyplinarne umarza się w każdym czasie w przypadku śmierci oskarżonego lub ukaranego, chyba że jego spadkobiercy złożą wniosek o dalsze prowadzenie postępowania.

§ 25

1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego w przypadku gdy od dowiedzenia się o delikcie dyscyplinarnym przez organ wnioskujący o wszczęcie postępowania upłynął rok, a w każdym razie, gdy od popełnienia deliktu dyscyplinarnego upłynęły trzy lata.
2. Jeżeli delikt dyscyplinarny stanowi także przestępstwo opisane w powszechnie obowiązujących przepisach karnych, okres przedawnienia deliktu w postępowaniu dyscyplinarnym jest taki sam, jak okres przedawnienia przestępstwa, określony w powszechnie obowiązujących przepisach.

§ 26

Postępowania wszczęte w dacie wejścia w życie Przepisów prowadzi się wg przepisów dotychczas obowiązujących do końca postępowania w danym etapie lub instancji.